

OM 4/41/2006 OMML 8/2011 Turvallisuusselvityslainsäädännön uudistaminen

LAUSUNTO TURVALLISUUSSELVITYSLAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISESTA

1. Yleistä

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on eduskunnan yhteydessä toimiva ylin kansallinen tarkastusviranomaisena, jonka asema on säädetty perustuslain 90 §:ssä. Asemaltaan VTV on varsinaisen valtionhallinnon tai eduskunnan alaisen hallinnon ulkopuolinen ja kuuluu eduskunnan oikeusasiamiehen ja valtioneuvoston oikeuskanslerin tavoin riippumattomiin valvontaviranomaisiin. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 46/2010 vp) hallituksen esityksestä laeiksi julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta todetaan, että eduskunnan virastojen ja erityisesti perustuslaissa säädettyjen riippumattomuuden omaavien eduskunnan oikeusasiamiehen ja VTV:n valtiosääntöoikeudellinen asema on otettava huomioon niitä koskevassa lainsäädännössä. Tämän vuoksi henkilöstöturvallisuuden toteuttaminen eduskunnan virastoissa vaatii erityisiä säännöksiä lakiin eikä niitä voida jättää asetuksella säädettäväksi. Valtioneuvostolla ja sen alaisella viranomaisilla ei voi olla ohjaus-, valvonta- tai tarkastusoikeutta eduskunnan kanslian, eduskunnan oikeusasiamiehen ja VTV:n suhteen johtuen näiden valtiosääntöoikeudellisesta asemasta.

Perustuslain 90 §:n mukaan VTV:lla on oikeus saada viranomaisilta ja muilta valvontansa kohteina olevilta tehtävänsä hoitamiseksi tarvitsemansa tiedot. Osa näistä tiedoista on salassa pidettäviä tai arkaluonteisia.

Valtionhallinnossa noudatetaan tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa annettua asetusta (681/2010; jäljempänä tietoturvallisuusasetus). Valtionhallinnon kanssa tapahtuvan salassa pidettävien tietojen vaihdon turvaamiseksi VTV:ssa on annettu määräys tietoturvallisuudesta, joka vastaa sisällöltään pitkälti tietoturvallisuusasetusta. Kaikilla VTV:n työntekijöillä on työtehtäviinsä perustuva tarve ja oikeus käsitellä suojaustasoihin IV ja III kuuluvaa aineistoa. Suojaustason II pysyvät käsittelyoikeudet ovat työtehtäviin perustuen huomattavasti rajoitetummalla joukolla VTV:n virkamiehiä ja suojaustasoon I luokitellun aineiston pysyvät käsittelyoikeudet vain muutamalla VTV:n virkamiehellä. VTV:n ulkopuolisilta palveluntuottajilta edellytetään vähintään samaa tietoturvallisuustasoa kuin VTV itsekin noudattaa.

2. Nykytila

Laki turvallisuusselvityksistä (177/2002) on osiltaan koettu ongelmalliseksi VTV:n tietojen suojausintressiin nähden. Lain 19 § määrittelee suppean turvallisuusselvityksen tekemismahdollisuudet. Lakiin on lisätty 19 a § suppean turvallisuusselvityksen tekemisestä eduskunnassa työskentelevien osalta. Kumpikaan pykälä ei suoraan mahdollista suppean turvallisuusselvityksen tekoa henkilöistä, joilla on työtehtävissään tarve

päästä VTV:n tiloihin. VTV:n tiloissa voidaan käsitellä salassa pidettävää aineistoa niiltä viranomaisilta, joilla on suppean turvallisuus selvityksen tekemä mahdollisuus.

Lain 14 §:ssä säädetään, että valtioneuvosto voi päättää turvallisuusluokituksen käyttöönotosta ja että ensimmäiseen ja toiseen turvallisuusluokkaan kuuluvat tehtävät yksilöidään ministeriön päätöksellä. Lain sanamuoto ei mahdollista vastaavia päätöksiä valtionhallintoon kuulumattomassa VTV:ssa.

3. Muutosehdotukset VTV:n henkilöstöturvallisuuden osalta

Ehdotettuihin säädösluonnoksiin nähdään tarpeelliseksi toteuttaa seuraavat muutokset:

Alkuperäinen ehdotus	VTV:n ehdotus muutokseksi
Ehdotus laiksi taustaselvityksistä ja rikostaustaotteista	
9 § <i>Viranomaisen velvollisuus taustaselvityksen hakemiseen</i>	9 § <i>Viranomaisen velvollisuus taustaselvityksen hakemiseen</i>
<p>Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että henkilöturvallisuus selvitys on hankittava ja laadittava henkilöstä, jolla on muutoin kuin satunnaisesti pääsy suojaustasoihin I tai II luokiteltuihin asiakirjoihin taikka joka muutoin hoitaa sellaisia tehtäviä, joissa hän salassa pidettäviä tietoja paljastamalla voi vaarantaa valtion turvallisuutta, maanpuolustusta, kansainvälisiä suhteita, turvallisuusjärjestelyjä, poikkeusoloihin varautumista tai väestönsuojelua.</p> <p>Velvollisuudesta varmistaa, että virkaan nimittävällä henkilöllä on henkilöturvallisuus selvityksen perusteella annettu 32 §:ssä tarkoitettu taustaselvitystodistus, on voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/1994) tai sen nojalla säädetään.</p> <p>Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että yritysturvallisuus selvitys on haettava yrityksestä, jolle julkishallinnon yksikön kanssa tehtävän sopimuksen toteuttamiseksi annetaan luokiteltuja asiakirjoja tai joka muutoin harjoittaa sellaista toimintaa, jolla on erityistä merkitystä valtion turvallisuuden tai yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimivuuden tai kriittisen tuotannon jatkumisen taikka muun näihin rinnastettavan merkittävän yleisen edun kannalta.</p>	<p>Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että henkilöturvallisuus selvitys on hankittava ja laadittava henkilöstä, jolla on muutoin kuin satunnaisesti pääsy suojaustasoihin I tai II luokiteltuihin asiakirjoihin taikka joka muutoin hoitaa sellaisia tehtäviä, joissa hän salassa pidettäviä tietoja paljastamalla voi vaarantaa valtion turvallisuutta, maanpuolustusta, kansainvälisiä suhteita, turvallisuusjärjestelyjä, poikkeusoloihin varautumista tai väestönsuojelua. <i>Valtiontalouden tarkastusviraston osalta vastaava velvollisuus voidaan määrätä valtiontalouden tarkastusviraston määräyksellä.</i></p> <p>Velvollisuudesta varmistaa, että virkaan nimittävällä henkilöllä on henkilöturvallisuus selvityksen perusteella annettu 32 §:ssä tarkoitettu taustaselvitystodistus, on voimassa, mitä valtion virkamieslaissa (750/1994), <i>laissa eduskunnan virkamiehistä (1197/2003)</i> tai niiden nojalla säädetään.</p> <p>Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että yritysturvallisuus selvitys on haettava yrityksestä, jolle julkishallinnon yksikön kanssa tehtävän sopimuksen toteuttamiseksi annetaan luokiteltuja asiakirjoja tai joka muutoin harjoittaa sellaista toimintaa, jolla on erityistä merkitystä valtion turvallisuuden tai yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömän infrastruktuurin toimivuuden tai kriittisen tuotannon jatkumisen taikka muun näihin rinnastettavan merkittävän yleisen edun kannalta.</p>
16 § <i>Rikostaustaselvityksen laatimisen edellytykset</i>	16 § <i>Rikostaustaselvityksen laatimisen edellytykset</i>
Rikostaustaselvitys voidaan laatia sellaiseen	Rikostaustaselvitys voidaan laatia sellaiseen

VALTIONTALouden TARKASTUSVIRASTO

<p>virkaan tai tehtävään valittavasta taikka virkaa tai tehtävää hoitavasta henkilöstä, jossa viran tai tehtävän hoitaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toimii Häätäkeskuslaitoksen hallinnon johto- tai asiantuntijatehtävissä tai hätäkeskuksen päivystystehtävissä taikka poliisi- tai pelastustoimen hallinnon johto- tai asiantuntijatehtävissä tai pelastustoiminnan tehtävissä; 2) pääsee viranomaisen kanssa tehdyn sopimuksen johdosta käsittelemään viranomaisen suojaustasoihin I–III luokiteltuja asiakirjoja; 3) pääsee lentoasemalla tai satamassa taikka muulle maan ulkoisten tai sisäisten liikenneyhteyksien jatkuvuuden ja turvallisuuden kannalta merkittävällä liikennealueella yleisöltä suljettuihin tiloihin taikka tietoliikenneyhteyksien tai sähkön- ja energiantuotannon yleisen toimivuuden kannalta merkityksellisiin kohteisiin; 4) pääsee ydinlaitokseen tai pääsemällä ydinlaitoksen rakentamisalueelle saa tietoja ydinlaitoksen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä, pääsee ydinaineen kuljetus- ja varastointitilaan, säteilylähteen käyttöpaikkaan tai varastointitilaan, joissa sijaitsevien radioaktiivisten aineiden määrä ylittää säteilylainsäädännössä tarkoitettua korkea-aktiivisen umpilähteen aktiivisuustason; 5) työskentelee räjähdysaineiden valmistukseen tai kuljetukseen liittyvissä tehtävissä taikka muutoin voi saada haltuunsa merkittäviä määriä räjähdysaineita tai muita sellaisia aineita, joiden asiattomalla käsittelyllä voidaan aiheuttaa vahinkoa laajalla alueella tai suurelle määrälle ihmisiä; 6) voi saada haltuunsa merkittäviä määriä aineita, joita voidaan käyttää biologisena, kemiallisena taikka toksiiniaseena; 7) työskentelee sellaisessa yhdyskuntatekniiseen huoltoon taikka elintarvike- tai lääkehuoltoon kuuluvassa tai näitä palvelevassa tehtävässä, jossa voi aiheuttaa vakavaa vaaraa yleisön terveydentalle tai turvallisuudelle; 8) pääsee rahanlaskentakeskukseen tai työskentelee rahanvalmistuksessa, huolehtii työnantajan tai tämän asiakkaan lukuun arvokuljeksista taikka muissa niihin verrattavissa olosuhteissa käsittelee itsenäisesti ja ilman järjestettävissä olevaa jatkuvaa valvontaa laadultaan ja määrältään merkittävää omaisuutta, kuten rahaa, arvopapereita tai arvoesineitä taikka jolla asemansa vuoksi on sellaiset oikeudet siirtää työnantajan tai tämän asia- 	<p>virkaan tai tehtävään valittavasta taikka virkaa tai tehtävää hoitavasta henkilöstä, jossa viran tai tehtävän hoitaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) toimii Häätäkeskuslaitoksen hallinnon johto- tai asiantuntijatehtävissä tai hätäkeskuksen päivystystehtävissä taikka poliisi- tai pelastustoimen hallinnon johto- tai asiantuntijatehtävissä tai pelastustoiminnan tehtävissä; 2) toimii <i>valtionalouden tarkastusviraston tehtävissä</i>; 3) pääsee viranomaisen kanssa tehdyn sopimuksen johdosta käsittelemään viranomaisen suojaustasoihin I–III luokiteltuja asiakirjoja; 4) pääsee lentoasemalla tai satamassa taikka muulle maan ulkoisten tai sisäisten liikenneyhteyksien jatkuvuuden ja turvallisuuden kannalta merkittävällä liikennealueella yleisöltä suljettuihin tiloihin taikka tietoliikenneyhteyksien tai sähkön- ja energiantuotannon yleisen toimivuuden kannalta merkityksellisiin kohteisiin; 5) pääsee ydinlaitokseen tai pääsemällä ydinlaitoksen rakentamisalueelle saa tietoja ydinlaitoksen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä, pääsee ydinaineen kuljetus- ja varastointitilaan, säteilylähteen käyttöpaikkaan tai varastointitilaan, joissa sijaitsevien radioaktiivisten aineiden määrä ylittää säteilylainsäädännössä tarkoitettua korkea-aktiivisen umpilähteen aktiivisuustason; 6) työskentelee räjähdysaineiden valmistukseen tai kuljetukseen liittyvissä tehtävissä taikka muutoin voi saada haltuunsa merkittäviä määriä räjähdysaineita tai muita sellaisia aineita, joiden asiattomalla käsittelyllä voidaan aiheuttaa vahinkoa laajalla alueella tai suurelle määrälle ihmisiä; 7) voi saada haltuunsa merkittäviä määriä aineita, joita voidaan käyttää biologisena, kemiallisena taikka toksiiniaseena; 8) työskentelee sellaisessa yhdyskuntatekniiseen huoltoon taikka elintarvike- tai lääkehuoltoon kuuluvassa tai näitä palvelevassa tehtävässä, jossa voi aiheuttaa vakavaa vaaraa yleisön terveydentalle tai turvallisuudelle; 9) pääsee rahanlaskentakeskukseen tai työskentelee rahanvalmistuksessa, huolehtii työnantajan tai tämän asiakkaan lukuun arvokuljeksista taikka muissa niihin verrattavissa olosuhteissa käsittelee itsenäisesti ja ilman järjestettävissä olevaa jatkuvaa valvontaa laadultaan ja määrältään merkittävää omaisuutta, kuten rahaa, arvopapereita tai arvoesi-
---	---

VALTIONTALouden TARKASTUSVIRASTO

<p>kaan varoja tai muuttaa niihin liittyviä tietoja, joiden käyttämisestä annettujen valtuuksien tai ohjeiden vastaisesti voi aiheutua huomattavaa vahinkoa työnantajalle tai tämän asiakkaalle.</p> <p>Rikostaustaselvitys voidaan laatia myös:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) henkilöstä, joka on hakenut panostajan pätevyyskirjaa tai yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa (282/2002) tarkoitettua vastaavan hoitajan, voimankäyttökouluttajan ja vartijan koulutukseen; 2) sellaisia tehtäviä hoitavista tai tehtäviin valittavista, jotka suojelupoliisi on siirtänyt 6 §:n mukaisesti rikostaustaselvitysasioina käsiteltäviksi tai jotka se on 18 §:n mukaisesti hyväksynyt rikostaustaselvityksen piiriin; 3) henkilöstä, joka on hakenut Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) tarkoitettuun pelastustoimen tai hätäkeskustoiminnan ammatillisiin tutkintoihin johtavaan koulutukseen, ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan pelastustoimen päällystön koulutukseen, siviilihenkilöstön kriisinhallintakoulutukseen taikka Rikosseuraamusalan koulutuskeskuskoulutukseen. 	<p>neitä taikka jolla asemansa vuoksi on sellaiset oikeudet siirtää työnantajan tai tämän asiakkaan varoja tai muuttaa niihin liittyviä tietoja, joiden käyttämisestä annettujen valtuuksien tai ohjeiden vastaisesti voi aiheutua huomattavaa vahinkoa työnantajalle tai tämän asiakkaalle.</p> <p>Rikostaustaselvitys voidaan laatia myös:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) henkilöstä, joka on hakenut panostajan pätevyyskirjaa tai yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa (282/2002) tarkoitettua vastaavan hoitajan, voimankäyttökouluttajan ja vartijan koulutukseen; 2) sellaisia tehtäviä hoitavista tai tehtäviin valittavista, jotka suojelupoliisi on siirtänyt 6 §:n mukaisesti rikostaustaselvitysasioina käsiteltäviksi tai jotka se on 18 §:n mukaisesti hyväksynyt rikostaustaselvityksen piiriin; 3) henkilöstä, joka on hakenut Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) tarkoitettuun pelastustoimen tai hätäkeskustoiminnan ammatillisiin tutkintoihin johtavaan koulutukseen, ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan pelastustoimen päällystön koulutukseen, siviilihenkilöstön kriisinhallintakoulutukseen taikka Rikosseuraamusalan koulutuskeskuskoulutukseen.
<p style="text-align: center;">46 §</p> <p style="text-align: center;"><i>Tietojen luovuttaminen taustaselvitysrekisteristä</i></p> <p>Suojelupoliisi antaa taustaselvitysrekisteristä teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja pääesikunnalle ja poliisihallituksen määräämälle rikostaustaselvityksiä laativalle yksikölle tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi sekä kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa tarkoitettulle kansalliselle turvallisuusviranomaiselle kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamiseksi. Suojelupoliisi voi antaa ministeriön nimeämälle virkamiehelle tämän lain mukaisen taustaselvityksen hankkimisen tarpeen arviointia varten taustaselvitysrekisteristä tietoja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) yrityksistä, joista yritysturvallisuusselvitys on laadittu, ja selvityksen perusteella annettua todistuksesta; 2) sellaisista henkilöistä, joista on laadittu taustaselvitys, jonka mukaan ei ole ilmennyt henkilön luotettavuuden kannalta kielteisiä tietoja tai jonka perusteella on annettu todistus, joka on edelleen voimassa; 3) viranomaisen tietojärjestelmälle tai tietoliikennejärjestelyille annettua todistuksesta; 	<p style="text-align: center;">46 §</p> <p style="text-align: center;"><i>Tietojen luovuttaminen taustaselvitysrekisteristä</i></p> <p>Suojelupoliisi antaa taustaselvitysrekisteristä teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja pääesikunnalle ja poliisihallituksen määräämälle rikostaustaselvityksiä laativalle yksikölle tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi sekä kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa tarkoitettulle kansalliselle turvallisuusviranomaiselle kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden toteuttamiseksi. Suojelupoliisi voi antaa ministeriön [<i>eduskunnan kanslian, eduskunnan oikeusasiamiehen*</i>] tai valtionalouden tarkastusviraston nimeämälle virkamiehelle tämän lain mukaisen taustaselvityksen hankkimisen tarpeen arviointia varten taustaselvitysrekisteristä tietoja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) yrityksistä, joista yritysturvallisuusselvitys on laadittu, ja selvityksen perusteella annettua todistuksesta; 2) sellaisista henkilöistä, joista on laadittu taustaselvitys, jonka mukaan ei ole ilmennyt henkilön luotettavuuden kannalta kielteisiä tietoja tai jonka perusteella on annettu todis-

VALTIONTALouden TARKASTUSVIRASTO

<p>4) edellä 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa taustaselvityksen laatijasta ja laatimisajankohdasta sekä todistuksen voimassaoloajasta.</p> <p>Pääesikunta voi suojelupoliisin luvalla luovuttaa edellä 2 momentissa tarkoitettuja tietoja niille puolustusvoimien yksiköiden nimeämille virkamiehille, jotka tarvitsevat tietoja taustaselvityksen hankkimisen tarpeen arvioimiseen.</p> <p>Edellä 1–3 momentissa tarkoitettut tiedot voidaan suojelupoliisin luvalla antaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla.</p>	<p>tus, joka on edelleen voimassa;</p> <p>3) viranomaisen tietojärjestelmälle tai tietoliikennejärjestelyille annetusta todistuksesta;</p> <p>4) edellä 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa taustaselvityksen laatijasta ja laatimisajankohdasta sekä todistuksen voimassaoloajasta.</p> <p>Pääesikunta voi suojelupoliisin luvalla luovuttaa edellä 2 momentissa tarkoitettuja tietoja niille puolustusvoimien yksiköiden nimeämille virkamiehille, jotka tarvitsevat tietoja taustaselvityksen hankkimisen tarpeen arvioimiseen.</p> <p>Edellä 1–3 momentissa tarkoitettut tiedot voidaan suojelupoliisin luvalla antaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla.</p>
Laki eduskunnan virkamiehistä 19.12.2003/1197	
<p style="text-align: center;">14 §</p> <p>Virkaan ja määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittämisen edellytyksenä on, että henkilö antaa asianomaisen viraston pyynnöstä virkasuhteen hoidon kannalta tarpeellisia terveydellisiä tietoja sekä osallistuu lisäksi tarvittaessa tarkastuksiin ja tutkimuksiin asian selvittämiseksi. Virkaa tai määräaikaista virkasuhdetta hakenut voidaan velvoittaa toimittamaan huumausainetestiä koskeva todistus yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 7 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa virkaan tai virkasuhteeseen nimittämisen edellytyksenä. Tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuneet kustannukset suoritetaan asianomaisen eduskunnan viraston varoista.</p>	<p style="text-align: center;">14 §</p> <p>Virkaan ja määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittämisen edellytyksenä on, että henkilö antaa asianomaisen viraston pyynnöstä virkasuhteen hoidon kannalta tarpeellisia terveydellisiä tietoja sekä osallistuu lisäksi tarvittaessa tarkastuksiin ja tutkimuksiin asian selvittämiseksi. Virkaa tai määräaikaista virkasuhdetta hakenut voidaan velvoittaa toimittamaan huumausainetestiä koskeva todistus yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 7 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa virkaan tai virkasuhteeseen nimittämisen edellytyksenä. Tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuneet kustannukset suoritetaan asianomaisen eduskunnan viraston varoista.</p> <p><i>Virkaan nimittämisen edellytyksenä on, jos niin [eduskunnan kanslian ohjesäännössä, eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännössä (209/2002) tai*] valtionalouden tarkastusviraston työjärjestyksessä säädetään, että virkaan nimitettävä on saanut taustaselvityksistä ja rikostaustaotteista annetussa laissa (/201) tarkoitettun taustaselvitystodistuksen.</i></p> <p><i>[Eduskunnan kanslian ohjesäännössä, eduskunnan oikeusasiamiehen johtosäännössä (209/2002) tai*] valtionalouden tarkastusviraston työjärjestyksessä voidaan säätää 1 momentissa tarkoitettua velvollisuudesta, jos virkaan nimitettävän on tarkoitus toimia tehtävässä, jossa sen luonteen vuoksi edellytetään erityistä luotettavuutta.</i></p>

* Eduskunnan kanslian ja eduskunnan oikeusasiamiehen mahdollisia kantoja ei ole sisällytetty lausuntoon. Ehdotettu säädösmuoto perustuu lain eduskunnan virkamiehistä

(1197/2003) 11 §:än, jossa mainitaan eduskunnan kanslian ohjesääntö, eduskunnan oikeusasiamiehen johtosääntö ja VTV:n työjärjestys.

Lakiluonnoksen viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista 3 § 1 mom 3-kohdassa mainittu valtionhallinnon viranomaisen määritelmä ei voi koskea eduskunnan virastoja PeVL 46/2010 vp perusteella.

4. Muuta

Työryhmän raportissa todetaan, että tehtyjen ehdotusten olisi määrä tehostaa selvitysmenettelyitä ja tuoda kustannussäästöjä. Ehdotusten taloudelliseksi vaikutukseksi on koottu hallinnonalojen arvioina usean miljoonan euron edestä kustannuksia. Samaan aikaan tavoitteena mainittuja kustannussäästöjä ei ole pystytty esittämään euroina. Työryhmän esityksen mukaisesti taloudelliset vaikutukset tulisi selvittää nyt esitettyä huomattavasti perusteellisemmin. Lisäksi esityksen vaikutuksissa voisi kuvata syvällisemmin ehdotusten vaikutuksia turvallisuuteen verrattuna nykyiseen lainsäädäntöön.

Sinänsä hyviä ja kannatettavia uudistuksia kin sisältävän ehdotuksen selvitysrakennetta voisi selkeyttää ja yksinkertaistaa. Pällekkäisyyksiä säännöksissä ja toiminnallisuuksissa tulisi välttää, ellei niillä ole konkreettisia positiivisia vaikutuksia yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen tai viranomaisten toiminnan tehokkuuteen (vrt. tietoturvasetuksen rinnakkaiset suojaustasoluokitus ja turvallisuusluokitus). Erityisesti suojaustasoilla osoitetun suojausintressin ja eri selvitysten välistä suhdetta tulisi selkeyttää.

Luonnoksessa henkilöturvallisuusselvityksen yhtenä edellytyksenä on pääsy tiettyihin suojaustasoihin I-III luokiteltuihin asiakirjoihin, laajennetun henkilöturvallisuusselvityksen edellytyksenä pääsy suojaustasoihin I-II luokiteltuihin asiakirjoihin ja rikostaustaselvityksen edellytyksenä viranomaisen kanssa tehdyn sopimuksen johdosta pääsy suojaustasoihin I-III luokiteltuihin asiakirjoihin.

Jatkovalmistelussa ehdotetaan syventämään perusteluja kohtuullisen suppeaan käyttöön aiotun rikostaustaotemenettelyn hyödyistä erillisenä menettelynä sekä työnantajan oikeudesta saada tieto työnhakijan rikostaustasta, jos sillä ei ole merkitystä haettavaan tehtävään nähden.

Luonnoksessa laiksi viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista tulisi

- 3 §:n 3 momentti kirjoittaa helpommin ymmärrettävään muotoon
- korostaa Viestintäviraston huolellisuusvelvoitetta ja säätää viestintävirastolle vähintään samantasoiset vaatimukset kuin arviointilaitokselle ehdotetaan säädettäväksi luonnoksessa laiksi yritysten tietoturvallisuusvaatimusten arviointilaitoksista
- arvioida ja perustella 6 §:n perusteluissa esitetty ajatus käyttää Viestintäviraston apuna muiden viranomaisten asiantuntijoita tai hyväksytyjä arviointilaitoksia.

6 §:n perusteluissa tulisi tuoda esille, miksi perustettavaksi esitetyn uuden toiminnon osaamista olisi luotava muillekin viranomaisille. Jos esitysten tarkoituksena on mainitut selvitysmenettelyjen tehostaminen ja kustannussäästöt, niin yleisesti voisi kuvitella näihin päästävän luomalla osaaminen ja menettelyt pelkästään yhdelle viranomaiselle. Jos taas Viestintävirastolla ei ole tarvittavaa viranomaisosaamista, ja se joutuu sen ta-

kia käyttämään muita viranomaisia tukenaan, niin tällöin tulisi perustella, miksi Viestintävirasto olisi vastuuviranomainen.

Perusteluissa tulisi myös esittää, millaisia vaikutuksia Viestintäviraston roolilla arviointilaitokset hyväksyvänä viranomaisena ja arviointilaitoksia asiantuntija työssä käyttävänä viranomaisena tai arviointilaitosten rooleilla hyväksynnän hakijana ja asiantuntijatyöhön osallistujana voisi olla toisiinsa.

Arvioinnin kohteen omistavalla viranomaisella tai tämän palvelutuottajalla tulisi olla oikeus olla hyväksymättä asiantuntijaa perustellusta syystä. Tällaisia perusteluita syitä IT-sopimuksissa ovat yleisesti olleet muun muassa oikeus olla hyväksymästä kilpailijan käyttöä arvioijana.

Sama asiantuntijatyön käyttöä koskevan perustelutarve koskee myös esitystä laiksi yritysten turvallisuusvaatimusten arviointilaitoksista 6 §:ä.

Pääjohtaja

Tuomas Pöysti

Tietojohtaja

Jaakko Hamunen